

Motion till riksdagen 2005/06:K394

av Ingvar Svensson m.fl. (kd)

Kommunala författningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lag med skyldighet för kommunerna att förteckna och publicera sina författningar.

Motivering

Det finns för närvarande inga särskilda, generella regler för hur de kommunala författningarna skall utformas och kungöras. Normbesluten behandlas som alla andra beslut i en kommun. De antecknas i protokoll, protokollet justeras och ett anslag sätts upp på anslagstavla med uppgifter om beslutet. Om en medlem i kommunen inte anfört besvär över beslutets laglighet inom tre veckor vinner beslutet laga kraft.

För vissa normbeslut finns speciella kungöranderegler, men i stort behandlas dock normbesluten som andra fullmäktige- och nämndbeslut i en kommun. När man vill ta del av en kommunal författning får man således söka i beslutsprotokollen. Vanligen finns protokollen i pappersform, sorterade i kronologisk ordning, i ett kommunarkiv.

Kommunernas kunskaper om utövandet av normgivningsmakten är ibland bristfälliga. Man tänker helt enkelt inte i termer av normgivning och skiljer därför inte heller mellan olika typer av ärenden. Det är vanligt att blanda ihop normbeslut med myndighetsutövning gentemot enskild. Detta leder till att handläggningen ibland blir felaktig eftersom det är olika regler för olika typer av myndighetsutövning.

Ett införande av samma regler för kommuner som för statliga myndigheter i fråga om författningarnas utformning och kungörande skulle skapa klarhet i handläggningsrutiner och lägga en grund för en enhetlig, stringent och lagenlig maktutövning.

Ett införande av lagregler för en kommunal författningssamling skulle medföra en avsevärt ökad rättsäkerhet i kommunernas utövande av normgivningsmakten. Dessutom skulle det göra det möjligt för allmänheten att ta reda på om författningarna är lagliga eller ej. Informationsmöjligheten för den

Fel! Okänt namn på

enskilde bör tillmätas stor vikt. Enhetligt utformade och en för varje kommun upprättad författningssamling skulle vara till stor hjälp ur flera synpunkter. De är till hjälp för kommunens egna handläggare. De är till hjälp för politiker. De är till hjälp för allmänheten för att skapa insyn och kontroll. Lagstadgade kommunala författningssamlingar bör ses som ett viktig och klagörande inslag i etikdebatten. Genom publicering på kommunens hemsida blir de också lättillgängliga.

När kungörandelagen och författningssamlingsförordningen kom till 1976, och som trädde i kraft den 1 januari 1979, hade man i förarbetena ingående diskuterat om inte också kommunerna skulle omfattas av de nya reglerna för utformning och kungörande av författningar. Så blev inte fallet utan de nya reglerna omfattar endast statliga myndigheter under regeringen. Skälen till att det blev så är att kommunerna hävdade sin självbestämmanderätt och utlovade rekommendationer från Kommunförbundet för hur kommunala författningar på frivillighetens väg skulle utformas med tillgodoseende av alla lagstiftningens krav. Under 1995 presenterade Finansdepartementet en promemoria med rubriken Kommunala författningssamlingar (Ds 1995:7). I promemorian föreslås att man inför lagstadgade kommunala författningssamlingar och att reglerna till allra största delen ansluter till vad som nu gäller för de statliga myndigheterna.

Promemorian skickades ut på remiss. I stort sett alla remissinstanser anslöt sig till förslaget. Flera fann det lämpligt att reglerna för kommunerna blev exakt desamma som för de statliga myndigheterna. Kommunförbundet och Landstingsförbundet motsatte sig dock förslaget med hänvisning till den kommunala självbestämmanderätten. Något beslut har inte fattats i enlighet med promemorian.

I juni 2003 lade Riksdagens revisorer fram ett förslag till riksdagen kallat Ordning på rätten (förslag 2002/03:RR20) där man ansåg att kommunerna skall förteckna sina författningar och hålla dem tillgängliga för medborgarna. De uttryckte förståelse för Svenska Kommunförbundets och Landstingsförbundets syn att de närmare formerna för detta bör bestämmas av de enskilda kommunerna men menade att det är väsentligt att medborgarna kan orientera sig inom olika lagstiftningsområden.

Dessutom gäller enligt revisorerna att det även för kommunerna torde vara väsentligt att på ett överskådligt sätt kunna följa vad som gäller inom olika områden.

Revisorerna anser att någon form av central styrning krävs för kommunala författningar och föreslog ett tillkännagivande till regeringen om detta.

Konstitutionsutskottet var med hänsyn till den kommunala självstyrelsen och även med hänsyn till kostnadsaspekterna inte berett att förorda en skyldighet för kommunerna att förteckna och publicera sina föreskrifter. Man hoppades att frågan ska kunna lösas på frivillig väg.

Kristdemokraterna anser dock att utvecklingen av informationssamhället och medborgarnas ökade krav på och intresse för att kunna granska de rättsliga grunderna för olika beslut är faktorer som förstärker behovet av att kommunerna får krav på sig att upprätta kommunala författningssamlingar. Riksdagen bör begära sådan lagstiftning av regeringen.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 4 oktober 2005

Ingvar Svensson (kd)

Helena Höij (kd)

Olle Sandahl (kd)

Ingemar Vänerlöv (kd)

Peter Althin (kd)

Yvonne Andersson (kd)

Tuve Skånberg (kd)